

Sygn. akt III CSK 227/19

POSTANOWIENIE

Dnia 17 czerwca 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Joanna Misztal-Konecka

w sprawie z wniosku Gminy Z.
przy uczestnictwie E. E.
o zasiedzenie,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 17 czerwca 2020 r.,
na skutek skargi kasacyjnej uczestnika
od postanowienia Sądu Okręgowego w K.
z dnia 22 stycznia 2019 r., sygn. akt II Ca (...),

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. zasądza od E.E. na rzecz Gminy Z. kwotę 900 zł (dziewięćset złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

1. Postanowieniem z 22 stycznia 2019 r. Sąd Okręgowy w K. oddalił apelację uczestnika E. E. od postanowienia Sądu Rejonowego w S. z 17 kwietnia 2018 r., w sprawie z wniosku Gminy Z. o zasiedzenie oraz orzekł o kosztach procesu.

2. Od postanowienia Sądu Okręgowego skargę kasacyjną wywiódł uczestnik, powołując się na naruszenia art. 172 k.c. w zw. z art. 336 k.c., art. 2a ustawy

z 21 marca o drogach publicznych, art. 4 pkt 1 w zw. z art. 4a, 4b, 4c ustawy z 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (dalej „ustawa o samorządzie gminnym”) oraz art. 328 § 2 k.p.c. w zw. z art. 391 k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

3. Skarga kasacyjna została ukształtowana w przepisach Kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń umożliwiający rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej. Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowiona w art. 398⁹ K.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny skargi kasacyjnej. Ten etap postępowania przed Sądem Najwyższym jest ograniczony wyłącznie do zbadania przesłanek przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c., nie zaś merytorycznej oceny skargi kasacyjnej. W razie spełnienia co najmniej jednej z tych przesłanek, przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest usprawiedliwione.

Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 k.p.c.). Obowiązkiem skarżącego jest sformułowanie i uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w nawiązaniu do tych przesłanek (art. 398⁴ § 2 k.p.c.), gdyż tylko wówczas może być osiągnięty cel wymagań przewidzianych w art. 398⁴ § 2 k.p.c. Rozstrzygnięcie Sądu Najwyższego w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wynika z oceny, czy okoliczności powołane przez skarżącego odpowiadają tym, o których jest mowa w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

4. Dla spełnienia wymogu z art. 398⁴ § 2 k.p.c. konieczne jest zawarcie w skardze kasacyjnej odrębnego wniosku o jej przyjęcie do rozpoznania,

zawierającego profesjonalny wywód prawny nawiązujący do wskazanych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. przesłanek przysądu ze wskazaniem, które z nich występują w sprawie i z uzasadnieniem stanowiska skarżącego (postanowienie Sądu Najwyższego z 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, niepubl.). Ze względu na odmienny cel instytucji przysądu i jej odrębne oraz kwalifikowane przesłanki, wskazanie i uzasadnienie okoliczności decydujących o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie może polegać na odwołaniu się do podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia. W prawidłowo sporządzonej skardze kasacyjnej oba powyższe elementy muszą pojawić się oddzielnie i autonomicznie. Sąd Najwyższy nie jest bowiem trzecią instancją sądową i nie rozpoznaje sprawy, a jedynie skargę kasacyjną, będącą szczególnym środkiem zaskarżenia, wnoszoną i rozpoznawaną nie tylko w interesie skarżącego, ale przede wszystkim w interesie publicznym.

5. Skarżący we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powołał przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 1, 2 i 4 k.p.c. Podał, że w sprawie występują istotne zagadnienia prawne i potrzeba wyjaśnienia, czy dopuszczalna jest zmiana granic gminy wbrew przepisom ustawy o samorządzie gminnym z całkowitym pominięciem procedury dotyczącej zmiany granic gminy oraz czy dopuszczalne jest uznanie, iż wnioskodawca jest samoistnym posiadaczem w sytuacji, gdy uczestnik postępowania wykonywał wobec swojej nieruchomości czynności związane z jego władaniem - dokonał fizycznego podziału swojej działki. Istnieje również potrzeba dokonania wykładni art. 172 k.c. w związku art. 336 k.c. wywołujących rozbieżności w orzecznictwie. Skarga kasacyjna jest też oczywiście zasadna z uwagi na naruszenie art. 4, 4a, 4b, 4c ustawy o samorządzie gminnym i przyjęcie możliwości zmiany granic gmin na skutek zasiedzenia obszaru innej gminy.

6. Przedstawienie okoliczności uzasadniających rozpoznanie skargi kasacyjnej ze względu na przesłankę istotnego zagadnienia prawnego (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.) polega na sformułowaniu tego zagadnienia i przedstawieniu wyczerpującej argumentacji jurydycznej wskazującej, że zagadnienie takie w sprawie występuje, jest nowe, dotychczas w orzecznictwie nierozstrzygnięte i będzie miało znaczenie precedensowe przy rozstrzyganiu spraw podobnych (postanowienie Sądu Najwyższego z 10 maja 2001 r., II CZ 35/01,

OSNC 2002/1/11). Powołując się z kolei na przesłankę z art. 398² § 1 pkt 2 k.p.c., skarżący powinien wykazać, że chodzi o wykładnię przepisów prawa, których treść i znaczenie nie zostały dostatecznie wyjaśnione w dotychczasowym orzecznictwie lub, że istnieje potrzeba zmiany dotychczasowej wykładni, podania, na czym polegają wątpliwości związane z jego rozumieniem oraz przedstawienia argumentacji świadczącej, że wątpliwości te mają rzeczywisty i poważny charakter, nie należą do zwykłych wątpliwości, które wiążą się z procesem stosowania prawa. W przypadku, gdy w ramach stosowania tych przepisów powstały już w orzecznictwie sądów określone rozbieżności, skarżący powinien je przedstawić, jak też uzasadnić, że dokonanie wykładni jest niezbędne do rozstrzygnięcia sprawy (postanowienie Sądu Najwyższego z 20 maja 2016 r., V CSK 692/15, niepubl.; postanowienie Sądu Najwyższego z 20 listopada 2015 r., III CSK 269/15, niepubl.).

7. Skarżący nie sprostął powyższym wymogom. Powołując się na przesłankę z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. ograniczył się do postawienia dwóch pytań, zaś w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie przedstawił szerszej argumentacji uzasadniającej potrzebę wypowiedzi Sądu Najwyższego w odnośnych kwestiach. Nie jest zagadnieniem prawnym stwierdzenie o potrzebie dokonania oceny prawnej w określonym zakresie, skoro skarżący nie przedstawił argumentów, które świadczyłyby o możliwych rozbieżnościach interpretacyjnych, innych niż ocena, którą przyjął Sąd drugiej instancji. Wywody przedstawione w skardze kasacyjnej, ograniczone do zgłoszenia wątpliwości, w istocie stanowiły pozór występowania w sprawie zagadnień prawnych.

Powołując się na przesłankę z art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c., skarżący podał, że art. 172 k.c. w zw. z art. 336 k.c. wywołują rozbieżności w orzecznictwie. Nie wskazał jednak na czym konkretnie polegają dostrzeżone rozbieżności, nie podał też żadnych przykładów rozbieżnych orzeczeń. Pozwala to na przyjęcie, że skarżącemu nie chodzi o wykazanie przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, a jedynie o poddanie zaskarżonego postanowienia kontroli kasacyjnej.

Oczywista zasadność skargi kasacyjnej zachodzi wówczas, gdy z samej jej treści wynika w sposób jednoznaczny, że wskazane w skardze podstawy zasługują na uwzględnienie. Oznacza to, że z argumentów przedstawionych we wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania, bez konieczności dokonywania pogłębionej analizy prawnej lub czynności procesowych sądu, wynika jaskrawa sprzeczność orzeczenia z przepisami prawa niepodlegającymi różnej wykładni i niepozostawiającymi sądowi swobody oceny albo z podstawowymi zasadami orzekania obowiązującymi w demokratycznym państwie prawa. O ile bowiem do uwzględnienia skargi wystarczy, że jej podstawy są usprawiedliwione, o tyle do przyjęcia skargi do rozpoznania niezbędna jest jej oczywista zasadność w wyżej przedstawionym rozumieniu. W orzecznictwie Sądu Najwyższego wskazuje się również, że dla stwierdzenia, że w sprawie wystąpiła przesłanka z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. skarżący powinien był wskazać konkretne, naruszone przez sąd przepisy, a także powinien był przytoczyć odpowiednie argumenty wyjaśniające, dlaczego te przepisy zostały, jego zdaniem, w tak ewidentny sposób naruszone (np. postanowienie Sądu Najwyższego z 24 września 2013 r., III SK 4/13, niepubl.).

Bliższa analiza wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie pozwala przyjąć, by była ona zasadna, a tym bardziej - jak wymaga tego art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. - uzasadniona w stopniu oczywistym. Wbrew bowiem twierdzeniom skarżącego Sąd drugiej instancji nie przyjął możliwości zmiany granic gmin na skutek zasiedzenia obszaru innej gminy. Nie ulega wątpliwości, że na skutek zasiedzenia przez gminę nieruchomości znajdującej się na obszarze innej gminy nie dochodzi do zmiany granic administracyjnych. Kwestie własności, należące do zagadnień prawa cywilnego, pozostają bez wpływu na kwestie administracyjnoprawne, do jakich zalicza się problematyka zmian granic jednostek administracyjnych, w tym gmin. Regulacje wskazane przez skarżącego zawarte w przepisach art. 4, 4a, 4b, 4c ustawy o samorządzie gminnym pozostają więc bez związku z rozpoznawaną sprawą.

8. Z tych względów należało odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.), o kosztach rozstrzygając na podstawie art. 520 § 3 w zw. z art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c. oraz z § 5 ust. 1 pkt 1, § 2 pkt 5

i § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r.
w sprawie opłat za czynności radców prawnych.

jw